

העור והרוטב פרק תשיעי חולין

קבת.

עין משפט נר מצוה

עד א מ"י פ"ו מהלכות
 טומאת אוכלין הלכה
 ט ופסק כמקמי:
 עה ב מ"י פ"ג ט"ז ט"ז הלכה
 ג ופ"ד הלכה ז':
 ג מ"י ט"ז ט"ז הלכה ז':
 ע ד מ"י פ"ג ט"ז הלכה
 ט:

לעני רש"י

קרישפיל"א. ע"לש.

שיטה מקובצת

א] ר"פ פאמר בהכשר.
 ע"י ע"י חוסי' בכורות דף
 י"ב ע"י ר"ה בבית הבמה:
 ב] דתניא אמר רבי יהודה:
 ג] תנינא לה במס' טבול
 והוכשרו ואח"כ וכו', ג"כ
 יום הסי' ד: [ז] החליף ר"מ
 שיטתו דאמר כל היכא
 הריא: [ח] שלקטן לבמה
 והוכשרו ואח"כ וכו', ג"כ
 ג"כ בפרושי כ"י שלקטן
 למאכל בהמה הוכשרו
 בהמה: [ט] שלקטן לבמה
 אין מקבל טומאה: ע"לשין
 ויהיו והריחן לאכל
 שלקטן ויהיו רחצן במים
 וצעה בין הדרתה מן
 העפר הנתלש עם העשבים
 כדי שיהו יפים להאכילן
 לבמתו ואח"כ נמלך
 עליהם וכו'. כן כתוב
 בפרושי ישנים וגראה
 ההיגון מהדרת קמא:
 ו] ר"מ ס"ל כדמעיקרא כי
 היכי וכו', ג"כ בפרושי
 ישנים כ"י כתוב ור"ש סבר
 לה כחורה דקתני מאכל
 בהמה אינו מקבל טומאה
 ואותו הכשר אינו מועיל
 עד שיוכשר פעם אחרת
 הסי': [ז] אינו מכשיר דדם
 חללים: [ח] דכ"ע אין יד
 להכשר אי"ן יש יד להכשר
 האי אבר לית ליה יד דאין
 בהמה נעשה: [ט] ואין
 גדול עולה עמו אינו
 כמחור וכשניהו דם: [י] מהו
 שתעשה לה יד להכניס:
 יא] שבצעין לפי שחורות
 ויונקת מן הנוף הנוטה:
 יב] דבענין אוכל שאהה
 יכול להאכילו: [יג] ואע"ג
 דאמרינן כ"פ המביא תניין
 אילן בארץ ונופו:

רבי מאיר אומר אם אוהו בקטן וגדול עולה עמו. ה"ג בפריס
 וצ"פ ר"מ וצמקת טבול יום (פ"ג מ"א) אינו כן דגרסינן ר"מ
 אומר אם אוהו כגדול וקטן עולה עמו הרי הוא כמוהו רבי יהודה אומר
 אם אוהו בקטן וגדול עולה עמו הרי הוא כמוהו ולהך גירסא תימה
 מאי פריך ההך דר"מ אדר"מ ט"ולא
 מסתבר לפרש דר' יוחנן דאמר באוהו
 בקטן ואין גדול עולה עמו אליבא דר"מ
 לאו דוקא אלא גם הקטן אין עולה
 עם הגדול ללא משמע הכי:

בהמה בחייה מהו שתעשה יד
לאבר. תימה מאי מציעא
 ליה אי משום דבהמה בחייה לאו צת
 קבולי טומאה היא כל ידות שבעולם
 נמי לא מקבלי טומאה אלא שמכניסות
 ומוציאות טומאה וי"ל דלא דמי לשאר
 ידות דמאי דלא מקבלי טומאה משום
 שאין אוכל אצל בעלי חיים כי נמי
 הוי אוכל כגון צן פקועה איכא למי"ד
 פרק בהמה המקשה (לעיל דף עה). דלא
 מקבל טומאה: **קיישות שנמטעה**
 בהורה. ואע"ג י"ד דאמר צדקה המביא
 גט (גיטין כב. ע"ש) אין צדקה ונופו
 נוטה בחולה ללחץ חבר עיקרו אזלין
 התם מרובה יניקתו במקום העיקר
 אצל עיקרו צענין אין יניקתו השרשים
 מרובה ואין הנופות ויונקות מן העיץ:
אלא הטמא בטומאתו והטהור
 במהרתו. ואע"ג דצענין קובץ
 אמרינן צהמניע (שבת ע"ה) דלרבי
 שמעון הוי כמחורבן לענין הכשר
 זרעין ומסתמא הוא הדין לענין
 טומאה התם ע"י הנקב הוי כמחורבן
 אצל הכל ע"י מה שיואל לחוץ לא
 יהא מה שצפנים כמחורבן:

קרי אמרו המשתחוה לחצי דלעת
אסרה בעי רבי יודא מהו
שתעשה יד לחברתה. לפי שני
 צקונטרס דמציעא ליה אי הויא חליה
 שלא השתחוה לה יד להוציא טומאה
 או לא כלום נעשה יד אוכל לאוכל אחר
 או לא תימה דכחולה שמעמין מוכח
 דאוכל נעשה יד לאוכל לקמן כוליא
 של נבלה בחלצה נעשה החלצ יד
 לכוליא ולעיל נמי לא פליגי אלא צהמה חס נעשה יד לאבר
 משום שהצהמה דבר גדול ואינו ראוי להיות יד אצל חס היו שון
 הצהמה והאבר הויא יד ל"ע ועוד אמאי נקט דלעת ליבעי בשמי
 חמיכות צד המדוקצין צבור ונטמאה אחת מהן צשרץ ואין לומר
 נמי דדלעת מחורבת איירי והצ"י טמא מידי דהוה אלמנה וקא
 מציעא ליה אי הוי יד אידך להוציא טומאה כיון שהוא מחורבן
 כדמציעא ליה בקיישות שנטעה צענין דלכתי אמאי נקט דלעת לימא
 המשתחוה לחצי אילן ונראה כלשון ראשון שפירש צקונטרס דבעי או
 נגע שרץ צחי שהשתחוה חס נעשית יד לחצי האחר הואיל ואין ראוי
 לקבל טומאה לר"ש דאמר אוכל שאין יכול להאכילו לאחרים אינו אוכל
 ולא דמי לשאר ידות דהתם אין מקבלות טומאה לפי שאין ראיות לאכילה
 ועץ צענמא הן אצל הכל אוכל גמור הוא אצל דבר אחר גורס לו שאין
 ראוי להאכילו לאחרים כדפרישית לעיל גבי צהמה בחייה מהו כו':

רבי

לכוננו ולהוציא טומאה יד
 דלעת וכו' ר"מ סבר דהוא
 כמחורבן כדמציעא ליה בקיישות
 שנטעה צענין דלכתי אמאי נקט
 דלעת לימא המשתחוה לחצי
 אילן ונראה כלשון ראשון שפירש
 צקונטרס דבעי או נגע שרץ צחי
 שהשתחוה חס נעשית יד לחצי
 האחר הואיל ואין ראוי לקבל
 טומאה לר"ש דאמר אוכל שאין
 יכול להאכילו לאחרים אינו אוכל
 ולא דמי לשאר ידות דהתם אין
 מקבלות טומאה לפי שאין ראיות
 לאכילה ועץ צענמא הן אצל
 הכל אוכל גמור הוא אצל דבר
 אחר גורס לו שאין ראוי להאכילו
 לאחרים כדפרישית לעיל גבי צהמה
 בחייה מהו כו':

ואם לאו. חצירו טבור ואע"פ שנוגעין זה בזה אין שלישי עושה
 רביעי צתרומה. וגבי טבול יום תנינא לה (ב) וצמקת יומא (דף יט):
מוחלפת השיטה. כאן החליף ר"מ שיטתו אצל צענמא ס"ל אוהו
 בקטן ואין גדול עולה עמו הרי הוא כמוהו ומדקאמר רבי יוחנן
 הכי ש"מ דס"ל דבאוהו בקטן ואין
 גדול עולה עמו קא מיפלגי: ומתד
 הש"ס ומאי קשיא. ליה לרבי יוחנן
 דלמא אע"ג דמיקל ר"מ בטבול יום
 * שהוא טומאה דרבנן * מחמיר הוא
 בטומאה חמורה: **תניא רבי אומר.**
 תירוצא הוא כלומר הא תני רבי ללא
 שני ליה: **אחד טבול יום ואחד שאר**
טומאות. אין חילוק דנגיעתם דהקרייה
 צשאר טומאות נגיעה הוי בטבול יום
 נמי נגיעה: **לרבי רבי דלא שני ליה.**
 החליף ר"מ שיטתו וז"ל דהא כל היכא
 דהויא נגיעה בטבול יום הויא נגיעה
 צשאר טומאות והא שמעינן לר"מ
 דמתימין דאע"ג דאין גדול עולה עמו
 חבור הוא: **רצה אומר ביש יד להכשר.**

כי היכי דילפינן יד לטומאה צריש
 פרקין (דף קית). קמיפלגי דכ"ע
 צהמה נעשית יד לאבר: **בהכשר קודם**
מחשבה קמיפילגי. ודכ"ע יד לטומאה
 ולהכשר אלא שחטטה קודם שחשב
 להאכילו לעוד כוכבים דקדם הכשר
 למחשבה ר"ש סבר כיון דבשעת
 הכשר אכתי לאו צבולי טומאה
 הוא דסתמיה לאו לאכילה קאי שאף
 לכן נח תלמוד הוא הכשר נמי לא
 מקבל: **אמר אין דרכו לאוכלו**
צכפרים מפני שהעם מועט ויש להם
צשר הרצה לזורך ספוקן אצל
צכריים העם מרובה ואין להם צשר
לכל הזורך אוכלין אותו ע"י הדמק.
 אי"ן משום הכי אין דרכן לאוכלו
 צכפרים משום דעניים הם אצל צני
 כרכים שהם עשירים אוכלין אותו:
הוכשר בשחיטה. ואע"ג דלקטן הכשר
 למחשבה: **עולאים.** עשז שקורין
 קרשפיל"א: **אשלקטן.** לצהמה והוכשרו
 ואח"כ נמלך עליהם לאדם צריכין
 הכשר שני מפני שקדם הכשר למחשבה
 ור"מ סבר לה כי היכי דא"ר עקיבא
 מעיקרא מאלל צהמה אינו מקבל
 ודכ"ע אין יד להכשר אצל ש יד לטומאה
 על האבר וקניחו צין סימן לסימן: **דס מכה.** אינו מכשיר ודס חללים
 קרוי משקה ולא דס מכה: **רצ אשי אומר.** דכ"ע יד להכשר והאי
 אבר אית ליה יד צהמה נעשית יד לאבר אי"ן ס"ל אוהו בקטן ואין
 גדול עולה עמו יאירי הוא כמוהו (י) וכשנינו דס על האבר ולא נתקנה
 קא מיפלגי ר"מ סבר דס מכשיר והרי הוכשר ור"ש לטעמיה דאמר
 צפרק שני (לעיל ז). שחיטה מכשרת ולא דס והאי אבר כיון דלא
 מהניא ליה שחיטה להתיירו צאכילה אע"ג דמהניא ליה לטהוריה מידי
 נבלה לא מכשרה ליה לטומאה דטעמא דשחיטה מכשרת היינו משום
 דכיון דמשויא ליה אוכלא לענין היתר אכילה משויא ליה נמי אוכלא
 לענין טומאה והכא ליכא למימר הכי: **צעי רבה כו'.** רצה אוקיס
 פלוגתייהו לעיל [ק] צהמה נעשית יד לאבר צעי רבה לר"מ דאמר
 צהמה נעשית יד לאבר בשחיטה לענין הכשר בחייה מהו שתעשה יד
 להכניס ולהוציא טומאה היכא דהוכשר צמים לאחר דלדולו דאמרינן צמתימין
 יד להוציא טומאה אלא מי אמרינן כיון דבעלי חיים לא מקבלי טומאה יד נמי לא הוו
 או דילמא נהי דאיהי גופה טבורה יד לאבר מיהא הויא כי
 היכי דאמרינן גבי עשז דכשר ואוכל עליו שהוא יד לצבר להכניס ולהוציא
 טומאה אע"פ שאין עשז בלא צד מקבל טומאה: **קיישות שנמטעה**
בעינין. שאינו נקוב כחלושה דמיא ומקבלת טומאה כשאר אוכלין או חס
 היתה טמאה הרי היא צטומאתה וחס הגדילה ויאלה נופה לחוץ ונטוה
 על הארץ ויונק מריח הארץ דרך אויר כמחורבן דמיא וטהרה כל הקיישות
 צבענין לפי יאשחוריים ויונקין מן הנוף הנוטה חוץ לענין: **הטמא**
צטומאתו. מה צבתוך הענין מקבל טומאה לפי שהוא כחלוש: **והטבור.**
 הנוף שילא לחוץ ויונקת מריח הארץ דרך אויר כמחורבן וטהורה: **לר"ש**
 מהו שיעשה נוף הטהור יד לקיישות להוציא לה טומאה: **המשפחה נחצי**
דלעת אסרה. צהמה משום עבודה זרה ולר"ש איסורי הגאה אין
 מטמאין טומאת אוכלין דנפקא ליה לקמן (קט). מכל האוכל אשר יאכל
 (ויקרא י"א) דבעינן יאשפחה יכול להאכילו לאחרים והא הדלעת
 איסורי הגאה היא ותו לא מטמא טומאת אוכלין ונהי דטומאה יוצאה
 לה מגופה דהא עבודה זרה מטמאה כשרן [שבת פג:] שאלמנא
 (דכ"ע ז) שקץ תשלקנו ולר"מ מטמאה נכדה [שבת פג:] שאלמנא
 (ישעיה ג) חזרס כמו דוה מיהו ההיא טומאה דרבנן היא כדאמרינן
 צפרק ר"ע (שבת פג:) וקרא אסמכתא צענמא הוא:

א] ג"ל דמניא,
 ב] ומוספתא דעוקין
 ג] ר"מ א] עיין חוסי' מה
 ד' ד"ה שורקין, ד] [לעיל
 ט: וס"ג, ח] עוקין
 ט"ז מ"ט, י] צ"ל אלא
 "שהוא טומאה דרבנן",
 ו] [לעיל לה:], ח] ג"א לו
 ס"ל דכ"ע אין יד להכשר
 וכשנינו דס על האבר
 וכו', ט] עיין מו"ט טבול
 יום מ"ש טס,

ג"לון הש"ס

גמ' צריכות הכשר שני.
 עיין דף דף ע"ה חוסי'
 ד"ה שורקין: ר"ש ר"ה
 והפדר וכו' שהוא טומאה
 דרבנן. תמוה לי הא ט"י
 הוא טמא דאורייתא לפסול
 תרומה בנגיעה. עיין סוטה
 דף כח ובמס' טס וה"ל
 לה"י לומר דמי קלס
 טומאתו וי"ש גדול:

הנהגות הב"ח

א] רש"י ד"ה וחס לאו
 וכו' צמס' יומא. י"ב אין זה
 צמקת יומא וי"ל דהוא
 ט"ס וי"ל צמקת טבול יום
 פ"ג מ"ג: